

LVMI Silava: ar jaunu efektivitāti smecernieku ierobežošanā

Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" sadarbojas ar SIA "Rīgas meži", SIA "Jifteco", biedrību "Latvijas Mežu īpašnieku biedrība", SIA "Niedrāji MR" un SIA "Vudlande", lai pētniecības rezultātā izstrādātu videi nekaitīgu aizsardzības līdzekli – mehānisko barjeru, lai novērstu priežu lielā smecernieka *Hylobius abietis* L. radīto bojājumus jaunos skuju koku stādījumos.

Mainoties klimatam, dabā novērojamas pārmaiņas attiecībās starp meža kaitēkļiem, to dabiskajiem ienaidniekiem un barības bāzi, kas pētījumā ir Parastā priede *Pinus sylvestris* L. Pieaugošie klimata ekstrēmi ir viens no faktoriem, kas veicina meža kaitēkļu attīstību, tādējādi palielinot risku meža atjaunošanai – kokaugu dzīvotspējai. Siltas vasaras ar ilgstošiem sausuma periodiem, kādas pēdējos gados kļūst arvien biežāka parādība, ir labvēlīga vide daudziem meža kaitēkļu attīstībai, tajā skaitā – priežu lielajam smecerniekam.

Parastā priede jau vēsturiski mūsu valstī bijusi viena no vērtīgākajām mežsaimniecības produktiem. Lai arī pēc LVMI Silava Nacionālā meža monitoringa IV cikla pirmo trīs gadu datiem priede sastāda lielāko krāju starp pārējām meža atjaunošanai izmantotajām sugām, attiecīgi 226,52 milj. m³, tomēr meža platība ar priedi kā valdošo sugu ir otrā lielākā – 852,84 tūkst. ha. Izplatītākā koku suga valsts teritorijā – bērzs *Betula* spp. – sastopams daudz biežāk, lai arī ar mazāku krāju, attiecīgi 886,07 tūkst. ha un 159,69 milj. m³. Iemesli ar priedi kļāto platību samazinājumam pēdējo gadu laikā ir vairāki, lielākoties saistīti ar biotisko risku iespējamības palielināšanos, kas būtiski ietekmē meža atjaunošanas sekmes.

Gandrīz mēnesi ilgstošajā eksperimentā, kas ir pārbaudīta metodika koku stādu aizsardzības līdzekļu efektivitātes pārbaude: laboratorijas apstākļos, nodrošinot smecernieku vabolēm labvēlīgus klimatiskos apstākļus (relatīvo gaisa mitrumu un temperatūru), noteiktos laika periodos veikta koku stādu bojājumu pakāpes un lokācijas fiksācija. Iegūtie dati sniedz informāciju par eksperimentālo aizsardzības līdzekļu efektivitāti un trūkumiem, piemēram, priedes sējeņa stumbra aizsargājošā pārklājuma konsistenci, blīvumu, žūšanas un sacietēšanas procesu, noturību, kā arī vaboļu reakciju uz konkrēto apstrādes līdzekli. Bojājumu novērtējums pakāpēs sniedza precīzu informāciju par līdzekļu efektivitāti laikā un smecernieku vaboļu paradumiem, kā arī ļauj ļoti precīzi un salīdzinoši operatīvi salīdzināt koku stādu aizsardzības līdzekļa receptūru variācijas. Iegūtie rezultāti palīdzēja pētniekiem nonākt pie būtiskiem secinājumiem par katra eksperimentā izmantotā aizsardzības līdzekļa pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem. Šobrīd pētniecības procesā uzsvars ir aizsardzības līdzekļa receptūras pilnveidošana, lai novērstu identificētās nepilnības, piemēram, uzklāšanas ērtums, kvalitāte, pārklāto kokaugu identifikācija starp nepārklātajiem u.c. kritēriji. Receptūras identificēšana, kas ir kritēriju optimums, ļaus pievērsties nākamajam pētījuma posmam – atkārtotam eksperimentam, kurā plānots salīdzināt vairākus tirgū pieejamus aizsardzības līdzekļus ar LVMI Silava eksperimentāli izstrādātajām alternatīvām.

Ilgtermiņa mērķis iekļauj jau izstrādāto aizsardzības līdzekļu sastāva uzlabošanu, kā arī mehanizētas koku stādu apstrādes tehnoloģijas izstrādi, tādējādi nodrošinot meža īpašniekus ar pārbaudītu un efektīvu aizsardzības līdzekli smecernieku

ierobežošanā. Līdz aizsardzības līdzekļu ražošanai un kā saka paši zinātnieki, pirmā posma rezultāti ir daudzsoļoši!

Neefektīvs koku stādu aizsardzības līdzeklis – jaunās priedes miza ir apgrauzta.

Efektīvs koku stādu aizsardzības līdzeklis (jaunās priedes miza nav apgrauzta) ir pētījuma mērķis!

Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansēts pētījums “Dabai un cilvēkam nekaitīga skuju koku stādu aizsardzības līdzekļa pret dendrofāgo kukaiņu radītajiem bojājumiem izstrāde un aprobēšana” (Nr. 22-00-A01612-000019).

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests